

УДК 631.11:658.14

І. В. Ксьонжик,

М. В. Василькова

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація. У статті визначено основні проблеми формування фінансового результату діяльності підприємства. Встановлено напрями удосконалення аналітичності обліку фінансових результатів сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: фінансові результати, сільськогосподарські підприємства, організація обліку, фінансові звіти.

Summary. The article outlines the main issues shaping the financial results of the company. Established ways of improvement analyticity accounting financial performance of agricultural enterprises.

Key words: financial results, farmers, organization of accounting, the financial statements.

Постановка проблеми. Однією з важливих загальноекономічних і бухгалтерських наукових і практичних проблем, що особливо актуальна в ринкових умовах, є визначення фінансового результату діяльності підприємства. Вагоме місце в управлінні сучасним сільськогосподарським суб'єктом госпо-

дарювання займає бухгалтерський облік фінансових результатів, який покликаний створити належні умови менеджерам для здійснення відповідного контролю виконаних господарських операцій, не лише оперативно реагуючи на зміни, що відбуваються на самому підприємстві, а також передбача-

© І. В. Ксьонжик, М. В. Василькова, 2012

ючи й уникаючи небажаних ситуацій, пов'язаних зі змінами в зовнішньому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми організації і методики обліку й контролю фінансових результатів у підприємствах розглянуті в працях провідних вітчизняних і зарубіжних науковців. Теоретичні та практичні рекомендації щодо фінансового й управлінського обліку, контролю фінансових результатів обґрунтовані в працях М. Т. Білухи, О. С. Бородкіна, Ф. Ф. Бутинця, Б. І. Валуєва, Ю. А. Вериги, С. Ф. Голова, І. В. Замули, О. В. Карпенко, Г. Г. Кірейцева, М. В. Кужельного, В. О. Ластовецького, Ю. Я. Литвина, В. Г. Лінника, В. Б. Моссаковського, Л. В. Нападовської, Н. Л. Правдюк, М. С. Пушкаря, В. В. Сопка, Л. К. Сук, Б. Ф. Усача, В. О. Шевчука, І. И. Яремка та інших.

У зарубіжній літературі питання обліку й контролю фінансових результатів розкриті в працях М. Ф. Ван Бреда, Джері Ж. Вейганта, К. Друрі, Т. П. Карпової, Т. М. Малькової, Д. Міддлтона, Р. Мюллендорфа, Б. Нідлза, Я. В. Соколова, В. І. Ткача, Террі Д. Уорфілда, Дж. Фостера, Е. С. Хендриксона, Ч. Т. Хорнгрена та інших.

Питання сутності фінансових результатів, обґрунтування їх класифікаційних ознак, методики формування, порядку здійснення контрольних і аналітичних процедур розглянуті в дисертаційних дослідженнях О. В. Гаращенко, С. О. Кучеркової, Н. О. Лоханової, Д. Є. Свідерського, О. В. Шелковникової, Н. В. Уткіної, Г. В. Шурупова та інших.

Але, на жаль, значні здобутки вітчизняних науковців так і не набули широкого впровадження в діяльності сільськогосподарських підприємств. Також недостатньо розкритими є питання обліку й контролю фінансових результатів у сільськогосподарських формуваннях.

Метою дослідження є аналіз основних проблем формування фінансової звітності сільськогосподарських підприємств, визначення основних шляхів вдосконалення організації обліку фінансових результатів.

Виклад основного матеріалу. Із прийняттям в Україні національних стандартів бухгалтерського обліку та становленням податкового законодавства постала необхідність розробки методології обліку та методики визначення фінансових результатів діяльності, що орієнтована на міжнародний досвід і національні традиції. Це зумовило необхідність належного узагальнення зарубіжної методології обліку доходів і фінансових результатів діяльності та її адаптації до вітчизняних умов. Цей процес виявився досить складним і не завжди результативним [1].

Але у теперішніх умовах господарювання спостерігається спрямованість бухгалтерського обліку переважно для задоволення потреб податкових органів, тому його управлінська орієнтація не реалізується належним чином, що суттєво зни-

жує ефективність управління, зокрема фінансовими результатами.

Діяльність будь-якого сільськогосподарського підприємства спрямована на отримання позитивного фінансового результату — прибутку, що вимагає ведення достовірного обліку доходів і витрат, точного визначення фінансових результатів, відображення достовірної і повної інформації у фінансовій звітності, здійснення внутрішнього контролю та прийняття ефективних управлінських рішень.

Документами, що фіксують облік фінансових результатів, є довідки, або розрахунки, бухгалтерії, які складають в довільній формі. Необхідним є розробка типової для сільськогосподарських підприємств форми бухгалтерської довідки-розрахунка, яка надасть аналітичності та наочності розрахунку та забезпечить відсутність помилок при віднесенні тих чи інших витрат і доходів. Таку форму розрахунку можна також використовувати для своєрідного контролю формування та обліку фінансових результатів та складання фінансової звітності форми № 2 «Звіт про фінансові результати» [2].

Документ має заповнюватися за даними реєстрів синтетичного обліку та оборотно-сальдових відомостей за рахунками доходів і витрат, які мають місце в господарствах.

У звіті про фінансові результати не дозволяється згортання доходів і витрат. Доходи і витрати від звичайної діяльності відображаються розгорнуто, за окремими рядками, а результати діяльності від надзвичайних подій — згорнуто, тобто показується кінцевий результат.

У бухгалтерській довідці-розрахунку визначається фінансовий результат за даними рахунка 79 «Фінансові результати», отриманий прибуток в обліку (як кредитове сальдо за рахунком 79) відображають бухгалтерським записом Дебет рахунка 79 «Фінансові результати» — Кредит субрахунка 441 «Прибуток нерозподілений». Більш детально особливості організації обліку фінансових результатів на сільськогосподарських підприємствах розглянуто на рис. 1.

Сума за статтею форми 2 «Звіту про фінансові результати» (код 220) має відповідати сумі за статтею «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» форми 1 Баланс (код 350) або ж різниці статті на кінець і початок року [3].

Для відображення фінансового результату — прибутку — за видами діяльності в господарствах використовують субрахунки до рахунка 79 «Фінансові результати» за видами діяльності, що знаходиться відображення в оборотно-сальдовій відомості та формі фінансової звітності № 2 «Звіт про фінансові результати».

Прибуток сільськогосподарських підприємств можна класифікувати за такими ознаками: за видами діяльності (від основної діяльності; від іншої операційної діяльності; від фінансової ді-

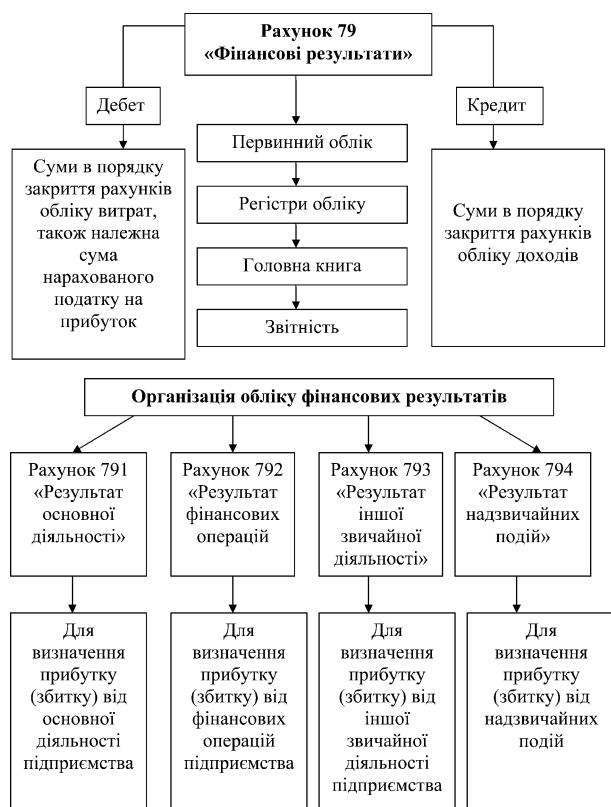

Рис. 1. Організація обліку фінансових результатів на сільськогосподарському підприємстві

яльності; від надзвичайних подій); за характером використання (розподілений; нерозподілений); за напрямками використання (на формування капіталу та на інші цілі).

Для відображення прибутку за характером використання до рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)» використовують субрахунки, на яких відображають суму прибутку, який розподіляється в кореспонденції з рахунками непрямого розподілу прибутку, а також відображають суму прибутку, який залишився нерозподіленим. Зазначені операції знаходять своє відображення у формах фінансової звітності № 1 «Баланс» та № 4 «Звіт про власний капітал» на основі бухгалтерських довідок та оборотно-сальдової відомості за зазначеними субрахунками [4].

При використанні прибутку на формування капіталу операції знаходять своє відбиття в обліку та звітності, про що йшлося вище. Якщо ж прибуток використовується в підприємстві на інші цілі, то це не знаходить відбиття в існуючих фор-

мах звітності, а внутрішньої звітності на більшості сільськогосподарських підприємств не ведуть.

Висновки. Таким чином, для вдосконалення аналітичності обліку фінансових результатів слід використовувати форму внутрішньої звітності «Звіт про розподіл прибутку (покриття збитку)», статті якої відбиватимуть розподіл прибутку або джерела покриття отриманих збитків і будуть використані для складання форм фінансової звітності, а також прийняття управлінських рішень на підприємстві. Зазначену форму документу можна використовувати як додаток до фінансової звітності, а ще можна додати основні його показники до форми фінансової звітності № 2 «Звіт про фінансові результати», щоб використовувати її для внутрішніх управлінських потреб.

Використання такого документу дасть змогу користувачам отримувати повну інформацію щодо використання чистого прибутку підприємством або використання джерел покриття отриманих збитків.

Таким чином, наведені вище напрями вдосконалення обліку фінансових результатів і відображення їх у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств надасть можливість підвищити контроль фінансових результатів та приймати ефективні управлінські рішення щодо їх використання.

Література

1. Кириленко І. Г. Проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва / І. Г. Кириленко // Економіка АПК. — 2008. — № 1. — С. 40–47.
2. Кучеркова С. О. Облік фінансових результатів у сільськогосподарських підприємствах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / С. О. Кучеркова. — К., 2008. — 21 с.
3. Лишиленко О. Напрями вдосконалення обліку та аудиту фінансових результатів / О. Лишиленко // Бухгалтерський облік і аудит. — 2005. — № 6. — С. 16–23.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. Наказом Міністерства фінансів України № 87-П від 31.03.1999 р. // Право. Податки. Консультації : збірник систематизованого законодавства. — 2008. — № 1. — С. 76–79.